

Міністерство освіти і науки України
Національний центр «Мала академія наук України»
IV етап Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови та літератури
м. Чернівці
2025 рік
Українська мова
9 клас

1. Творча робітня

Напишіть есей на одну із запропонованих тем (орієнтовний обсяг 2,5–3 сторінки). Використайте власний текст та через рядок після творчої роботи сконструйте й запишіть, пронумерувавши, такі синтаксичні одиниці: 1) просте речення з поширеною відокремленою прикладкою зі сполучником **як**; 2) складносурядне речення з двох частин, поєднаних **розділовим сполучником**, перед яким не ставите жодного розділового знака; 3) складнопідрядне речення з **неоднорідною супідрядністю** з трьох частин, з яких перша підрядна частина – у середині головної частини речення.

- *«Все буде – чи тут, чи десь. Бо доля – вона строkata. А світ вміщається весь на дні рюкзака солдата»* (Г. Бабіч).

- *«Маємо відмовитися від оманливого уявлення, начебто людина – цар природи. Бог послав нас на землю на короткий час для самовдосконалення»* (М. Дочинець).

- *«А всім нам вкупі на землі Єдиномисліє подай І братолюбіє пошли»* (Т. Шевченко).

(15 балів).

2. Синтаксичний герць

Виконайте повний синтаксичний розбір речення (підкресліть члени речення, побудуйте структурну схему, дайте загальну характеристику всій конструкції і компонентам як простим реченням), надпишіть частини мови.

Навіть тепер, коли нам вже буквально під ногами починають танути льодовики, ніхто не має відваги сказати вголос, що дальше існування архаїчної ресурсної імперії завбільшки з одну дев'яту земної тверді становить пряму загрозу дальшому існуванню людства, навіть якби ця імперія не мала ядерної зброї і взагалі була демілітаризована ще у дві тисячі восьмому році... (О. Забужко).

(10 балів).

3. Мовознавча мозаїка

Виконайте завдання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловленнях.

3.1. Запишіть, виправивши помилки у вживанні числівників та відчислівникових слів, у дужках варіантну відмінкову форму числівника, якщо така можлива: *двигун танка «Булат» має потужність від вісьмистап'ятдесятьох кінських сил; двухсот двадцятьох двох-міліметровий «Буревій»; дальність стрільби ракетного комплексу «Вільха» обмежена сьомадесятьома кілометрами; ста п'ятидесятьох двох-міліметрова «Стужна».*

3.2. Поставте іменники в родовому відмінку однини; якщо є варіантні форми, то запишіть і їх, поясніть вибір закінчень за допомогою правил: *Чернець* (чоловіче

прізвище) – *чернець* (монах), *Люб'язь* (озеро) – *Люб'язь* (село), *Мозамбік* (країна) – *Мозамбік* (місто), *Квебек* (провінція) – *Квебек* (місто).

3.3. Поясніть значення авторських фразеологізмів А. Ковалія: *Бувають яблуні, від яких яблуку треба відкотитися якнайдалі. Яблуко від яблуні недалеко гниє.*

3.4. Перебудуйте речення з прямою мовою на конструкції з непрямою мовою, максимально зберігши зміст: 1) *Кобзар ударив по струнах і заспівав: «Здрастуй, здрастуй, люба дівчино моя, здрастуй, здрастуй, та й напій коня».* 2) – *Почув я, Олександрє Антоновичу, що збирається закладати дендропарк. Це правда? – запитав директора школи колишній учень Микола Сушенко (за О. Захаренком).*

3.5. Складіть речення з прямою мовою за такими схемами, де **П** – пряма мова (з великої чи з малої літери), **а** – слова автора: 1) «**П?** – **а:** – **П**». 2) «**П,** – **а,** – **п**».

(10 балів).

4. Знавець

В Україні після повномасштабного вторгнення російської федерації відбулася низка перейменувань: змінено назви населених пунктів (ойконіми). В ономастиці – науці про власні назви – терміном «катойконім» позначають загальну назву мешканців за найменуванням поселення, території їхнього проживання.

Допоможіть жителям населених пунктів із новими назвами вибрати іменники для самонайменування за місцем мешкання. Утворіть від кожного ойконіма по 3 катойконіми на позначення осіб чоловічої та жіночої статі, а також форму множини, наприклад: *Київ* – *киянин, киянка, кияни*.

Місто *Шептицький* (колишнє місто Червоноград Червоноградського району), село *Кринички* (колишнє село Роднички Сватівського району), село *Дорнбург* (колишнє село Чкалове Генічеського району), село *Грінталь* (колишнє село Мічуріне Кальміуського району), село *Калнишевське* (колишнє село Першотравневе Мелітопольського району).

(5 балів).

5. Код слова

Уявіть, що Ви автор (авторка) підручника з української мови для 9 класу. Напишіть коротку рекламу Вашого доробку (орієнтовний обсяг до 1 сторінки), аргументувавши, чому учні мають обрати саме його.

(10 балів).

6. Редакторська майстерня

Відредагуйте подані конструкції відповідно до чинних норм сучасної української літературної мови: *в залежності від призначення розрізняють наступні різновиди військ ЗСУ; пелина призирає до нападаючого ворога; перемігший і подолавший труднощі народ; навчати інформ-гігієні у часи війни; повелася стежичка всередину печери; давайте побажаємо волонтерці Інні Леонідівній вдачі; мамкина посмішка – вища похвала; в учнівському творі зустрічаються чисельні помилки; найбільший ящик з снарядами виявився найбільш порожнім; вельмишановний Євгеніє Юрієвичу, вітаємо з роковинами незалежності України.*

(5 балів).

Усього: 50 балів.